

DE VERBINTENIS IN DE LOGE

De identiteit van de geëngageerde vrouw

Sommige Zusters stellen zich vragen over hun identiteit als geëngageerde vrouw: ze zien zichzelf als zoekende wezens die in beweging moeten komen om vooruit te gaan, om dingen te ontdekken en om deel te nemen aan de schepping van zichzelf. Deze manier van doen in het maçonnieke zoeken heeft als voornaamste basis de studie van symbolen. Naast deze speculatieve verbintenis, zetten de Zusters zich in voor de werking en de uitstraling van hun Loge. Dit meer operationele engagement heeft meer bepaald betrekking op de Zusters Meesters: zij nemen de last van de Officiersposten en van Gevolmachtigden op zich en doen mee aan de activiteiten van de Loge. En laten we het essentiële niet vergeten: zij zorgen voor de overbrenging van de waarden van de Vrijmetselarij, van de gebruiken van de Loge; zij verklaren de rituelen en hun symbolische draagwijdte, de gereedschappen die als stuwende kracht dienen voor het begrip van zichzelf, van de ander en van de wereld.

De Zusters die aan de poort van de Loge aankloppen zeggen dat ze gemotiveerd zijn, dat ze de behoefte en de noodzaak hebben ondervonden hun leven, Het Leven, zin te geven; ze zijn bovendien op zoek naar het plezier van ontmoetingen en van samen delen.

Het engagement en de verplichtingen

Meteen vanaf de intentieverklaring, kan de verbintenis als een bewust geaccepteerde en vrij gekozen handeling worden beschouwd die als startpunt van een weg geldt. Dit engagement is wederzijds op het ogenblik van de inwijding en vertegenwoordigt de ontmoeting van twee wensen: aan de ene kant, de wens van de Loge (en van de Obediëntie) die de nieuwe schakel als dusdanig aanvaardt en er een erkend lid van maakt, en aan de andere kant, de wens van de ingewijde, die de naleving belooft van de afgelegde eed tegenover zichzelf, de Loge en de Vrijmetselarij in het algemeen.

De verplichtingen die door de Zusters worden vermeld, brengen verschillende facetten van het engagement naar voren: het facet van de kennis en het delen van die kennis (de eigen kennis ontwikkelen en doorgeven, het vrij onderzoek in praktijk brengen), het facet van de band met de door ons erkende ander (eerbied voor de ander, naar hem of haar luisteren, voor hem of haar openstaan, onverschilligheid weigeren, trouw zijn) en het ethische aspect (bewust omgaan met het ware en het juiste, onrechtvaardigheid bestrijden, zich houden aan het gegeven woord, onze waarden tot uitdrukking brengen, bevestigen en beschermen ten opzichte van degenen die zich hierin weigerend opstellen).

Over waarden en de draagwijdte van de verbintenis

De Zusters hebben de schijnwerpers gezet op wat zij herkennen als waarden die de basis vormen van de verbintenis. In de eerste plaats gaat het om eerlijkheid ten opzichte van zichzelf en de Loge die ons heeft opgevangen. Deze eerlijkheid is niet eenzijdig; er zijn ook verplichtingen tegenover de Zuster die door de groep werd ingewijd.

Vervolgens is er sprake van regelmatige aanwezigheid, van veeleisendheid, van volharding, die de weg naar bespiegeling en verandering openen, of zelfs naar verbetering om vrouw te worden... De Loge is een verantwoordelijk en open kader waar gevoel aan de dag wordt gelegd voor ieders vrijheid en eigen ritme.

Deze waarden en de woorden die ermee samengaan hebben een inhoud; we moeten ons bewust zijn van de draagwijdte van onze woorden en handelingen in overeenstemming met de beloften die we bij elke Zitting sinds onze inwijding afleggen.

Inwijding in de 21ste eeuw

In de 21ste eeuw ingewijd worden betekent dat men zich ertoe verbindt na te denken, zich vragen over onszelf te stellen, open te staan voor de buitenwereld, zelf een beter mens te worden om de mensheid vooruit te helpen. Het betekent ook onze humanistische en progressistische waarden verdedigen in de wereld van vandaag. Dat is een dringende noodzaak, zeggen sommige Zusters. Toch is dit ook paradoxaal: hoe kun je immers openheid laten samengaan met ons werk in een gedekte plaats?

In de 21ste eeuw ingewijd worden is ook verder kijken dan de sterk aanwezige beelden, een gemeenschap vinden buiten de sociale netwerken, de wereld ontcijferen en relativeren. Je zou kunnen zeggen dat het om het bewandelen van een weg gaat waarop je niet bang bent om te zwijgen, om je ogen op het 'zijn' te openen, om te mediteren, om naar woorden te zoeken, om te begrijpen, om verder te gaan dan de persoonlijke mening, om onze gedachten in daden om te zetten. Het is het aannemen van een nieuwe levenskunst die toegang geeft tot een spiritueel leven in een zwevende dimensie van tijd en plaats.

Via de inwijding, maken we kennis met de poort van de verbinding, een poort die opent, die je wakker maakt, die je doet beseffen dat we elkaar nodig hebben om beter te worden: vrijer, toleranter, met meer gevoel voor wat broederlijk en menselijk is.

De keus van een vrouwelijke obediëntie

De Zusters hebben allerlei redenen naar voren gebracht om hun keus te verantwoorden, die meestal met het vrouw zijn te maken hebben. Ze wilden een plaats vinden buiten de profane gemengdheid om hun vrouwelijke identiteit te ontwikkelen in een werk dat ze als meer nauwkeurig bestempelen. Ze willen kunnen praten over hun intimiteit, hun natuurlijke verstandhouding, hun vrouwelijkheid begrijpen, hun kijk op zichzelf en op de wereld delen, dit alles binnen een beschermend ritueel.

Voor een vrouwelijke obediëntie kiezen betekent ook de werkelijkheid van de positie van de vrouw erkennen, de waarden uitdragen die met gelijkheid te maken hebben en de verworvenheden van de vrouwen die ons voorafgingen beschermen.

Andere redenen die opgegeven werden: de keus van een Loge meer nog dan die van een Obediëntie, of de keus van een nog jonge werkruimte.

Conclusie

Als er een conclusie moet zijn, dan kunnen we de woorden oppikken van Zusters die het maçonnieke engagement aan onze leuze hebben verbonden.

Vrijheid om zich in te zetten, zich te ontwikkelen door het gemeenschappelijke werk als basis te nemen.

Gelijkheid en tolerantie ondanks de verschillen op het gebied van godsdienst, cultuur, taal.

Broederschap, steun zonder dank te verwachten, welwillendheid, gastvrijheid, zelfopoffering.

VERBINTENIS VAN DE VROUWELIJKE VRIJMETSelaars IN DE PROFANE WERELD

Dit zijn de voornaamste uittreksels van werken van ZZ van verschillende werkplaatsen van de GLFB die als denkpistes voor de Climaf van 16 april 2016 kunnen dienen.

- Zich verbinden is een belofte afleggen, een overeenkomst aanvaarden. Het is een duik in het onbekende nemen, de eigen gedachten en handelingen voor een doel inzetten, om inhoud te geven aan wat we in de Loge beleven.
- Zich verbinden is een definitie geven aan onze behoefte aan verandering via onze vragen over ons, de ander en de samenleving; de toekomst is iets dat je maakt en niet iets waar je naartoe gaat.
- Inzet in de profane wereld is een ethische uitdaging omdat het de moraal is die de leiding neemt en de ethiek die aanbevelingen geeft. De ethiek brengt ons tot het maken van een bewuste, individuele en vrije keuze. We zijn wezens die verantwoordelijk zijn voor hun handelingen. Filantropische steun en solidariteit toepassen, steunen en organiseren is een persoonlijke en vrije weg.
- Sommige ZZ zijn van mening dat onze ideeën en onze handelingen beter aanvaard worden wanneer ze niet aangevoeld worden als afkomstig van een georganiseerde ideologische beweging.
- Kunnen we lijdzaam toekijken en het risico nemen de ontwikkeling van armoede te accepteren, de vrouwenrechten te zien inkrimpen, het religieuze zich een weg te banen in het maatschappelijke?
- We staan aan een kruispunt. Het gaat niet om ik EN de wereld, maar om ik IN de wereld.
- Buiten een vrij gekozen persoonlijke verbintenis, is het misschien mogelijk dat de Obediëntie of alle Belgische Obediënties samen (of zelfs de Europese) zich inzetten voor zeer concrete acties: veel werkplaatsen zijn voorstander van het naar buiten komen in het kader van de waarden waar wij voor gaan.
- Laten we durven te spreken, en laten we onze waarden niet in onze Loges opsluiten. Alleen kunnen we niets of toch zeer weinig maar samen zijn we tot alles in staat.
- Dit zijn enkele items voor steun aan maatschappelijke doelen via persmededelingen: vrouwenrechten, opvoeding EN onderwijs, een wakend oog houden op de insluiping van het religieuze in het maatschappelijke, de integratie van asielvragers, vluchtelingen...
- Waarom zouden we de politieke verantwoordelijken niet aanspreken, samen delen en samen werken aan onderwijs (vrijzinnig, gelijkheid van gender, openstaan voor verscheidenheid), verdediging van vrijzinnigheid, cultuur, positie van de vrouw, volksgezondheid... om wetsvoorstellen klaar te stomen?
- Belangrijk is te handelen, doen wat goed is, het maakt niet uit in de naam van wie of wat.
- Françoise Giroud schreef: "Als je weigert te ondergaan, dan blijft alles mogelijk".

VERBINTENIS VAN DE VROUWELIJKE VRIJMETSelaars IN EUROPA

De Europese opbouw maakt een crisis mee, om het zacht uit te drukken. Economische crisis, sociale crisis, identiteitscrisis, migratiecrisis... Moet de vrouwelijke Vrijmetselarij van zich laten horen? En zo ja, over welke onderwerpen?

Om deze kwesties aan te pakken, is het van belang volgende factoren in overweging te nemen:

1. Het handvest van de grondrechten van de Europese Unie bekrachtigt de **vrijheid van gedachte**, geweten en **godsdienst** (artikel 10), de **vrijheid van meningsuiting** en van informatie (artikel 11), de vrijheid van vergadering en vereniging (artikel 12), **non-discriminatie** “op grond van geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuigingen, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicap, leeftijd of seksuele geaardheid” (artikel 21), culturele, godsdienstige en taalkundige verscheidenheid (artikel 22) en **gelijkheid van mannen en vrouwen** (artikel 23).
2. De status van kerken en religieuze verenigingen of gemeenschappen en die van filosofische en niet-confessionele organisaties zijn strikt nationale aangelegenheden¹.
3. De verhouding tussen godsdiensten en de Staat varieert binnen de Europese Unie, maar het meest verspreide model is dat van een ‘neutraliteit van erkenning van de godsdiensten’². Het Franse geval en in een zekere zin het Belgische geval, beide steunend op de scheiding van Kerk en Staat, wijken af van dit overheersende model. **Een Europese visie van de idee van neutraliteit moet worden opgebouwd.**
4. Een dialoog wordt door de Europese Commissie ingesteld in samenwerking met de vertegenwoordigers van kerken en van filosofische en niet-confessionele organisaties³.
5. Maçonnieke organisaties handelen op Europees niveau: de Unie Vrijzinnige Verenigingen, de Europese Maçonnieke Alliantie, de Forum européen des Francs-Maçons (FEFM) (NL?), de Europese Vereniging van het Vrije Denken.
6. Gisèle Halimi maakte een vergelijkend werk over vrouwenrechten in de landen van de E.U. Dit werk staat bekend als ‘**De clause van de Europese meest begunstigde vrouw**’ en kan dienst doen als baken voor het engagement in Europa⁴.

Engagement op Europees niveau is langs allerlei wegen mogelijk: via deze Europese organisaties, als kiesgerechtigde bij het Europees parlement, door het openlijk verdedigen van een standpunt. De inzet is enorm en zo ook de moeilijkheden. Onder de vraagstukken waardoor vrouwen meer bepaald geraakt worden, zijn we meestal eensgezind: bestrijding van geweld, recht op werk en gelijkheid van salaris, recht op contraceptie en op abortus. Toch zijn er (minstens) twee waarover er debat bestaat: het dragen van een hoofddoek en prostitutie. Gaat het hier om vrijheid van de vrouw? Of om grenzen die niet overschreden moeten worden? Waarom? Werken aan het ontluiken van een open en positieve Europese neutraliteit die de vrijheid van de vrouw verstevigt is geen eenvoudige opgave, maar we blijven niet bij de pakken neerzitten.

---

¹ Artikel 16C van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, §1. De Unie eerbiedigt de status die kerken en religieuze verenigingen en gemeenschappen volgens het nationaal recht in de lidstaten hebben, en doet daaraan geen afbreuk. §2. De Unie eerbiedigt tevens de status die de levensbeschouwelijke en niet-confessionele organisaties volgens het nationaal recht hebben.

² Baubérot, Milot & Portier (onder de leiding van), **Laïcité, laïcités Reconfigurations et nouveaux défis**, Editions de la Maison des Sciences de l’Homme, Paris, 2014. Zie hoofdstuk 6 van de hand van Jean-Paul Willaime « La prédominance européenne d’une laïcité des reconnaissances de religion ».

³ Artikel 16C§3 De Unie voert een open, transparante en regelmatige dialoog met die kerken en organisaties, onder erkenning van hun identiteit en hun specifieke bijdrage.

⁴ De GLFB heeft hieraan gewerkt en een synthese gemaakt van de Clause van de Europese meest begunstigde vrouw.